

לי ליום שלם 19 גרוש. אחר כך הייתי עובדת עבודות פרטיות שלי. תפרתי לי חליפה. תמיד היו לי המלצות טובות.

לפני שנכנסתי לבית הסוהר לקחו אותי לבדיקות. ככה זה עם בחורות הושות. רק אחרי חודש, אם היא לא הולדה, או מעבירים אותה עם הבנות לחדרים. החדר מסוייד בלבן, ארבע מיטות, כסוימיטה יפה, ארון לכל בחורה. כל אחת מקבלת: 4 סדינים, 3 מגבות, לבנים; 3 תחתונים, 3 חזיות, 3 חצאיות חאקי, 3 חולצות חאקי, חלוק ירוק עם חגורה וזוג נעלים חצאיות חומות; 3 שמיות, סכונ, משחת שיניים, מברשת שיניים ומסרק. בזה עולים לחדר.

הבנות שהיו שם קיבלו אותי יפה. בשב בבוקר יש השכמה. החדר צריך להיות נקי ומסודר עד שש וחצי. או באה הסוהרת. היא מסתכלת אם החדרים מסודרים וכל בחורה מקבלת שלוש סיגריות אודם. מי שלא קמה לא מקבלת סיגריות, ויש לה גם דו"ח. אחרי זה יורדים לארוחת בוקר.

כשגומרים את ארוחת הבוקר, כל אחת יוצאת לעבודה שלה. בהתחלה שלחו אותי לחקלאות. עבדנו במלפפונים; שתלנו מלפפונים, עגבניות, פילפל וכל מיני ירקות. ב-10 הייתה הפסקה.

גולדה מאיר היתה סמלת

חדרהאוכל לא היה הכי גדול. היינו איזה 40 בחורות. שולחנות חומים מעץ, מסודרים עם צלחות, סכין מולג, כפ, ת, כיסות. לא מזכוכית, מפלסטיק. שש בחורות יושבות ליד שולחן. כל אחת באה לאשנב ומקבלת את האוכל בצלוחת. המבשלות הן אסירות-עולם. כשאני הייתי, היו המבשלות עליוה פנו, שושנה ברואני ויוסרה מוסטאפה. בהפסקה הסעה עשר מקבלים תה וסנדוויץ'. לעשן הרבה לא נוחים. יש שק"ם. כל יום שאת עובדת רושמים ומשלמים, עובדים על פרמיות: יותר ותיקה, או עובדת יותר טוב, מקבלת יותר. בסוף השבוע זה מצטבר לשתי לירות, ואת הולכת לשק"ם כל יום שישי. יש שם סיגריות, שוקולד, סבונים, ופלות.

אחרי ההפסקה חוזרים לעבודה עד 12 בצהריים. מ-12 עד אחת יש הפסקה מנוחה, חוזרים לעבודה עד ארבע. אחר כך יש כיתות. מורה באה ללמד. חשבון, עברית תנ"ך. למדנו שעה, שעה וחצי. אחר כך היינו יוצאות לחצר ויושבות, או עושות את העבודה הפרטית שלנו; אחת תופרת, אחת סורגת, קוראת, כותבת.

קוראים ספרים מהספרייה. אני קראתי על אלי כהן, על האסירים בכלא סוריה, ספרי ילדים, ומחור אזיל דמעה. בשעה שש הייתה ארוחת ערב. עד שמונה וחצי יכולנו להסתובב. היו תקליטים בערבית ובעברית, הפטיפון היה בחצר הסוהרות. לפעמים היו סרטים. אחר כך היינו נכנסות לתאים. סיגריה אחרונה עישנו ב-9. לנו לא היו גפרורים. הסוהרת הייתה באה כל פעם עם הגפרורים ומדליקה לנו סיגריות.

ציפי: איך התנהגו איתכם הסוהרות? הלא למעשה גם הן אסירות שם. האם הן היו חברות איתכם? איזה סוג של נשים הן?

רונה: הסוהרות היו בסדר. אותי אהבה סמלת אחת, שהיו מכנים אותה בשם "גולדה מאיר". תמיד שהייתה באה מהמשמרת, הייתה מכניסה אותי אליה לחדר הסוהרות. הייתה אומרת לי: "את רואה, הילדה שלי בנימניה ואת צריכה להיות כאן, חבל עליך".

כולם התנהגו איתי יפה, כי לא הייתי מוזיקה. לפעמים הייתי מתפרעת. הייתי הופכת את פחיהובל בחצר. פעם קרה שהייתי תופרת חליפה פרטית שלי, ונתנו לי סליל גדול של חוט. הייתי חתומה עליו. או הבחורות היו לוקחות מהחוט ומורידות את השערות מהרגליים. אבל הייתי חתומה על החוט ולא יכולתי לתת. ניגשה בחורה (המשך בעמוד 32)

יום אחד חזרתי מבריחה מהמוסד. הייתה עלי השגחה חזקה. כל הבנות יצאו או לטיול ואותי לא לקחו. סגרו אותי בכיתה; הביאו לי לשם מזון. ושם גם רצו להביא לי ארוחת ערב. ישבתי וחשבתי מה אני אעשה. כשברחתי ראה אותי המדריך. יש במוסד כלב גיושו. כשהתחלתי לברוח, הרגשתי שמשוה רודף אחרי. הסתובבתי וראיתי כלב. אבל לא הייתי בטוחה שיה של המוסד. הסתובבתי וראיתי את המדריך. המשכתי לרוץ, אבל הכלב רץ אחרי. הוא הפיל אותי איזה עשר פעמים. הפיל אותי, קמתי וברחתי הלאה. כמה שרצתי. הכלב רץ יותר חזק ממני. לא הייתה לי ברירה, או חיכיתי שהמדריך יתפוס אותי.

הוא לקח אותי למוסד וכל הבנות הרביצו לי ואז כגרו אותי בכיתה. בלילה, לפני שהביאו לי את ארוחת הערב, תכננתי שאני אעשה להם משהו. כשהביאו לי את ארוחת הערב אמרתי לבחורה שבלעתי מחט, ואני לא בלעתי. לא הרגשתי טוב. היה לי קר אחרי שהרביצו לי והיה לי חום. מהר הביאו אותי את המדריך. הוא אמר להן: "תביאו מהר נעלי בית וחלוק". ולי אמר: "תדעי לך, שאם את משקרת, כשנחזור — כל קילומטר תקבלי סטירה".

לקחו אותי לבית החולים בייג'ונטון. עשו צילומים מכף רגל עד הראש. אחר כך לקחו מחט עם ראש זורקו על המטה ושאלו אותי אם זאת המחט. אמרתי: "לא, זאת מחט בלי ראש".

אז עוד פעם לקחו אותי לצילומים. כשראו שאין לי שום דבר החזירו אותי למוסד. המדריך לא נתן לי מכות. הכניסו אותי לישון בחדר שלי. בבוקר באו, דיברו איתי המדריכים שאהיה בסדר. אמרתי להם שאהיה בסדר. מה עשיתי? לבשתי חלוק ארוך על הבגדים שלי, הגעתי לאיזה מחסן, הורדתי את החלוק וברחתי. המנהלת יותר לא רצתה לקבל אותי. או לקחו אותי לשרופט ושפטו אותי ל-18 חודשי מאסר. אבל לא הכניסו אותי לבית הסוהר, כי לא היה מקום. חזרתי הביתה. ביום שהשתחררתי הלכתי לעוררדין, ואמא שלי חיכתה לי וקיבלתי את כל הכסף. את הכסף נתתי ביד של האמא שלי, וההורים שלי עשו בכסף חיים. נתנו לי לקנות קצת בגדים; ואחרי שניגמר הכסף סילקו אותי מהבית. אחרי זה, אמא לא ראתה אותי שלוש שנים. כי כבר הייתי וונה.

החיים ב"נוה-תרצה"

אחרי שאברהם עשה לי הפלה בואדי, ברחתי ממנו. רצתי בואדי וברחתי. בדרך עצרה לידי ניירת. הם הפסו אותי ועצרו אותי. או רצו לשלוח אותי עוד פעם לצופיה. אבל אחרי שברחתי כבר ארבע פעמים מצופיה, המנהלת לא רצתה לקבל אותי שם. לא אמרתי לך שהיה נגדי פסקדין של 18 חודש מאסר? רק מפני זה שלא היה מקום בבית הסוהר לא הכניסו אותי. או אחרי שהמשטרה תפסה אותי לנוה-תרצה בשביל ה-18 חודש האלה.

ציפי: הייתי רוצה שתספרי לי עכשיו קצת על בית-הסוהר. על החיים שם והכל...

רונה: נכנסתי לבית הסוהר נוה-תרצה חולה ורוה, אחרי ההפלה שהגבר שהכניס אותי לזנות עשה לי. בבית הסוהר הייתי מיואשת נורא. הפסיכיאטר, שהיה בא לבית הסוהר, היה מראיין אותי. הם רצו לעזור לי, יצאתי פעמיים לחופשה של 24 שעות. עבודות קשות לא נתנו לי אף פעם. הייתי עובדת במתפרה חצי יום, והיו משלמים

לי שתגרשו, אמרתי לה: "אמא, אם את מבטיחה לי שאת התגרשי, אז אני אספר לך משהו". וסיפרתי לה.

בכל זאת, היא השלימה איתו והמשיכה לחיות איתו. אחרי כך טיפלה בי אישה אחת מלשכת הסעד. היא אהבה אותי נורא ורצתה לעזור לי. לקחו אותי למשפחה אומנת. הבן, הבת, האישה ואני גרנו בחדר אחד. אמא שלי יום אחד באה וראתה שהבחור ישן איתי באותו חדר; או היא הלכה למשרד הסעד, לאלה שמטפלים בי, ואמרה להם: "מה זה? היא יושנת עליי בחדר!".

או החליפו לי מקום. גם אמא שלי הרבה הרסה לי. אצל המשפחה החדשה לא היה לי טוב.

או התחלתי לגנוב. ההורים שלי לא היו מחפשים אותי. חזרתי הביתה ומצאתי את אמא שלי עם בן-אדם אחר. שאלתי אותה: "מה זה צריך להיות?" היא אמרה לי שהיא התגרשה בינתיים. היה לה בן מהבעל השני, שאותו אני אוהבת מאוד.

היא אמרה לי שהוא בן-אדם נורא טוב. לנו הייתה זכות לשיכון. או הוא אמר לה: "תמטרי את הזכות שלך, ותבואי לגור איתי".

הוא גר בשיכון של חדר בקריית יובל. אמא הייתה לו והלכה איתו, ולא עשתה את החשבון שלנו. כשכבר עברנו לגור איתו, הוא התחיל להראות מי הוא.

או ברחתי מהבית ונסעתי לתל-אביב. רק בבגדים. הגעתי לתל-אביב. הלכתי בתחנה מרכזית. בן-אדם נורא מבוגר התחיל לרדוף אחרי. נורא נבהלתי ממנו. אז הייתי בתולה. רציתי להתחמק ממנו. פתאום הרגשתי שאני תחת אוטובוס.

לקחו אותי מהר לטיפול. אחרי כך החזירו אותי לתחנה המרכזית. רק הדי התנפחה והדם התקרש. לא ידעו שיש לי שבר. רק אחרי כך כשחזרתי לירושלים, לקחו אותי לבית-חולים ושמנו לי גבס.

שנה הייתה הדי שלי חבושה, כי התביישתי מהצלקת או חבשתי את הדי. מחברת אנג קיבלתי פיצוי 1000 ל"י. לא לקחתי אותה. העורכת-דין אמרה: "תראי, קיבלת פיצויים. אם את לא רוצה אותם, את יכולה להכות עוד קצת." כבר לא היה לי איכפת מהפיצויים בכלל. כמו שאני חבושה הייתי מסתובבת בירושלים. הייתי גונבת, לא ישנה בבית. או לקחו אותי לשרופט רייפין. הוא ריחם עלי והכניס אותי לצופיה לשלוש שנים.

ציפי: וזאת הפעם הראשונה שהיית בבית-סוהר? **רותי:** כן. שנכנסתי למוסד צופיה הייתי הכי קטנה מכל הבנות. והיה שם סגור. הכל היה בסורגים. הבנות שם היו נורא רעות. גרנו ארבע בנות בחדר.

אם הייתי בורחת מהמוסד וחוזרת, כולן היו מרביצות לי. הייתה מנהלת נורא רעה, שרה פונקל, אם הייתי חוזרת מבריחה הייתה מכניסה את כל הבנות לחדר-האוכל, והייתה יורקת עלי ואומרת: "חתיכת זונה! בבית גם להם לא היה לך!". לכולן הייתה אומרת כך. אבל אני לא הייתי יכולה לשמוע את זה.

היא הייתה אומרת לבחורות שישמרו עלי חזק שלא אכרה. אבל בגלל שהייתה עושה כך, אני כן הייתי בורחת.

ברחתי הרבה פעמים, וכל בריחה שהייתי בורחת זה היה תיק במשטרה. בצופיה היו שני ביתנים, והיה בניין אפסנאות ונתנו לי חולצה וחצאית חאקי. ארוחות היו שלוש פעמים ביום. אוכל טוב והקא. בצהריים לא נתנו לחם, פחדו שנשמין. מייד כשבאתי לקחו לי את הבגדים, שמו אותם בי אפסנאות. למטה היה בית של המנהלת. בלילה היה מסתובב שמר עם אקדח, והיו סוגרים אותנו על מפתח.

